

Lier je bil poprej mnogo let železniški uradnik; sedaj je dramaturg „Narodnega gledališča“ v Pragi.

Vilém Mrštík: **Moje sny.** (Pia desideria.) Epištoly úvahy, essaye, studie, články, kritiky, polemiky s pamflety. Naklad. družstvo Máje. 1902. Str. 472. Cena 6 K. — V tej knjigi se g. V. Mrštík živahno bavi z javno rešitvijo perečih, v prvi vrsti seveda slovstvenih vprašanj. Tu čitamo črtice o Alešu, Schaueru, Šlejharu, o „Babici“ Božene Němcove, „Oglasih“ Čelakovskega, in raznih glediščnih vprašanjih, o slikarski umetnosti Chitussijevi, o ruskem slovstvu, o Stari Pragi in o drugih zadevah češkega in tujega kulturnega življenja. Ta-le del spisa je zelo dragocen, ker podaja nekaj umetniški „credo“ pisateljev. V svojih slovstvenih vprašanjih se pisatelj opira ob slovanske, zlasti ob ruske kritike in estetike. Polemični del knjige je manj vreden. Tupatam pade kakšen oster izraz, toda vsikdar opravičen. Iz cele knjige vre vroča in poštena vnema in navdušenost za vse, kar je v zvezi s češkim narodnim življenjem, s češkimi umetniškimi ter socialnimi vprašanji.

Literatura česká devatenáctého století. Díl I. Píší professori J. Hanuš, J. Jakubec, I. Máchal, E. Smetánka e Jan Vlček. Nákladem Jana Laichtra. Str. X a 940. — Slovstvena zgodovina se je dozdej na Češkem precej zane-marjala. Le-to delo je pravzaprav prvi poizkus slovstvene zgodovine češke v XIX. stoletju. Dasi je spis pisan znanstveno, vendar so se pisatelji potrudili, da bi ga moglo čitati tudi širje občinstvo; pisali so ga zanimivo in poljudno. Izpočetka opisujejo narodno prebujenje češkega naroda. Natančno sliko te tako važne dôle je narisal prof. Jakubec. Jezikoslovno delovanje Dobrovskega opisuje profesor dr. Smetánka; dramatično in leposlovje dr. Máchal, poezije dr. Vlček, ki obenem piše o protestantskih Slovaki. Najbolj popularni del je prevzel dr. Hanuš, kateri opisuje usodo rokopisa kraljedvorskega in zelenogorskega, ki se sedaj sploh smatrata za ponarejena. Po besedah g. Hanuša sta oba rokopisa ponaredila Hanka in Linda; V. A. Svoboda jima je bržkone pomagal. — Spis je tudi zavoljo tega važen, ker je rešil iz pozabljivosti mnogo oseb in spisov ter popravil mnogo dozdej napačnih misli, n. pr. gledé P. Šedivého, Štěpanka itd. Kdor se zanima za češko slovstvo, temu knjigo toplo priporočamo. Fr. Štingl.

RUSKA.

Lev Urvancov: **Noč i drugie razskazy.** St. Peterburg. 1902. C. 1 rub. — Na čelu le-te knjige stojé znane besede Goleniščeva-Kutuzova: „Nêt, drugi, nêt, tak dolše žit nelzja“ (Ne, prijatelji, ne, tako ne smemo dalje živeti). Ko sem čital te besede, sem mislil, da bo ta knjiga polna pesimizma, a v resnici ni tako. Iz cele knjige sicer veje melanholija, a vendar je v nji tudi precej ljubezni in veselja do življenja. Knjiga obsega devet povesti, v katerih pisatelj opisuje razne križe in težave, katere morajo prenašati razni stanovi: dijaki, vzgojiteljice, mali uradniki v pokoju, delavci po mestih itd. Najboljši povestici sta: „Noč“ in „Pod prazdnik.“ V tej zadnji nam opisuje pisatelj zelo ginljivo smrt starčka Lebedeva, ki je baš nekaj ur pred smrtjo nasitil tujega, zapuščenega dečka z zadnjim koščkom kruha in ga ogrel s svojo ljubeznijo. Dogodki v nekaterih povesticah niso dovolj dušeslovno utemeljeni. („Izmêna.“)

E. N. Ljubič: **Iz žizni.** Razskazy i nabroski. Izdanje g. N. Karanta. Odessa. 1902. C. 50 k. — Ljubič v svojih povestih rad piše o tujini in o hrepenenju po domovini. Tako je tudi v tej knjigi, ki slika bravcu življenje preprostih, zlasti maloruskih ljudi. Predmete povestim zajema pisatelj naravnost iz življenja, katero nam riše z vso natančnostjo in odkritosrčnostjo. V lepi črtici opisuje, kako hrepeni po domovini vojak-prostak; to hrepenenje se mu izpremeni v bolezen, tako da ga morajo poslati iz službe domov. Samo to bi želeli, da bi se pisatelj otresel prevelikega vpliva znamenitega maloruskega pisatelja Gogolja, kate-rega posnema preveč vestno.

Iv. Naživin: **Pered razsvêtom.** Moskva. 1902. — Ni še dolgo, kar je pisatelj Naživin stopil na slovstveno polje, in že zdaj se o njem piše in govori kot o zelo nadarjenem pisatelju. Tupatam se mu sicer še očita površnost, ali te se gotovo kmalu iznebi, saj v najnovejši njegovi knjigi že opažamo velik napredek. Vse, kar prihaja izpod njegovega peresa, je polno ljubezni do vseh stiskanih in zaničevanih trpinov. V povesti „Avangard“ opisuje ono kulturo, katero širijo Nemci v Afriki. Po vzorcu spisov Maksima Gorkega je napisana povestica „Na volé“, v kateri pisatelj mojstrsko pripoveduje o mornarju in njegovem življenjskem modroslovju. Globoko dušeslovno predelana je povest „V stênah“, v kateri mlad ruski menih v samostanskih zidovih hrepeni po svetu in po prostosti.